

byl brán zřetel k dřívějším pachtýřům; — požadovatel účastnil se dražby, vydražil však jen pacht jiných pozemků; — pozemků, o něž tu jde, nespachtoval znovu proto, že nechtěl platit tolik, kolik jiní podávali. V dovolacím rekursu sám vytýká, že nový pachtýř, který prý má nadbytek peněz a právě na pozemky, požadovateli odepřené, stále přihazoval, jednal z důvodů zjištěných, což prý patrně také z toho, že odprodával svá vzdálenější pole od svého hospodářství a pachtoval si bližší, mezi nimi též pozemky, o něž se jedná. Za těchto okolností nemůže stěžovatel důvodně vytýkati vlastníkově, že mu odňal pozemky proti jeho vůli bez podstatné příčiny, a nemůže se s úspěchem odvolávati na první odstavec § 6 zákona ze dne 27. května 1919, čís. 318 sb. z. a n.

Čís. 568.

I proti státu lze vésti pro nároky soukromoprávní soudní exekuci, přičemž jest obdobně šetřiti zásad §§ 15 a 28 ex. ř.

(Rozh. ze dne 30. června 1920, R I 428/20.)

Žádost vymáhajícího věřitele, by povolena byla ku vydobytí jeho vykonatelné pohledávky exekuce zabavením hotových peněz uložených pro povinný vojenský erár u zemské finanční pokladny v Praze, určených pro výplatu povinností vojenského eráru, a exekuční odnětí hotových peněz těch, byla soudem první stolice zamítnuta. Důvody: Dle platných předpisů může erár zaplatiti pohledávku, která byla jeho věřiteli rozsudkem přiřknuta, jen tím způsobem, když příslušný k tomu úřad poukáže určitou pokladnu státní, aby pohledávku tu vyplatila. Bylo tedy věci vymáhající strany, aby u příslušného úřadu vydobyla poukaz pro státní pokladnu, aby jí vyplatila přisouzenou pohledávku. Vymáhající strana však ani netvrdila, tím méně osvědčila, že takový poukaz sám nebo zaplacení bylo odepřeno. Rekursní soud exekuci povolil. Důvody: Zamítl-li první soud žádost exekuční z důvodu, že prý strana vymáhající netvrdila, tím méně osvědčila, že poukaz k výplatě vymáhané pohledávky příslušným úřadem byl vydán, nebo zaplacení odepřeno, dlužno poukázati k tomu, že tvrzení to jest v odporu s obsahem exekuční žádosti. Tam uvádí se totiž výslovně, že vymáhající strana byla ministerstvem Národní Obrany prostřednictvím finanční prokuratury již dne 30. ledna tohoto roku písemně o tom zpravena, že ono poukázalo již technický odbor, aby jí celou pohledávku 20.000 K s příslušenstvím zaplatil. Údej tento potvrdil v podstatě jako správný zástupce finanční prokuratury, jenž intervenoval při roku soudem exekučním o exekučním návrhu vymáhající strany nařízeném, čímž rozptýleny jsou úplně pochybnosti, jež první soud choval ve příčině přípustnosti exekuční žádosti snad s hlediska předpisů dvorního dekretu ze dne 21. srpna 1838, čís. 291 sb. z. (zachovaného v platnosti čl. IX. číslo 5 uv. zákona k ex. ř.), podle nichž prohlášena byla za nepřipustnou obstávka a soudní zabavení pohledávek ještě nelikvidních a u veřejných pokladen ještě nepoukázaných. Vyplývá z řečeného, že pohledávka ona byla jako likvidní poukázána již k výplatě.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

V § 290 obč. zák. došla výrazu myšlenka, že i stát jakožto nositel soukromoprávních nároků a závazků podléhá zásadně týmž soukromoprávním předpisům, jakým v týchž případech podrobeni jsou jednotlivci. Lze proto zásadně i proti státu dovolávat se pomoci soudní, by jeho soukromoprávní závazek byl nezvratně na jisto postaven a jeho splnění bylo prostředky exekučního řádu vynuceno. Zejména není nikde stát jako soukromoprávní subjekt vyňat zásadně z donucovací moci soudní a není nikde v zákoně vyslovena zásada, dle níž vyloučena by byla exekuce proti státu pro jeho závazky soukromoprávní. Propůjčiti státu podobnou výsadu nebylo bez hlubokého vsažení do soukromoprávních nároků ani možno ani v zájmu státu samého, poněvadž tím byl by soukromoprávní úvěr státu na dobro podvázán. S druhé strany ovšem nelze stát, pokud mají se na něm soudní exekucí vymáhati nároky soukromoprávní, klásti ve všem všudy na roveň osobám soukromým. Jestli a to v prvé řadě povolán plniti úkoly veřejné, tedy úkoly dotýkající se celé státní společnosti. Uspokojení těchto veřejných státu vlastních potřeb má ovšem, byť i to nikde zásadně nebylo vysloveno, dle přirozené povahy věci přednost před splněním soukromoprávních závazků státu. Toto stanovisko zaujal zákon v § 28 ex. ř. ohledně ústavů, jež, jsouce pod státním dozorem, slouží veřejné dopravě, a v § 15 ex. ř. ohledně exekuce na majetek obce neb ústavu, jenž výrokem úřadu správního byl prohlášen za veřejný nebo všeužitečný. Totéž hledisko musí tím spíše býti směrodatným při exekuci proti státu, poněvadž není rozumného důvodu pro domněnku, že by zákon přiznati chtěl vlastním úkonům a zájmům státu ráz podružnější, než zájmům, chráněným §§ 28 a 15 ex. ř. Dlužno proto i při exekuci proti státu trvati na zásadě, že přípustna jest jen ohledně takových majetkových součástí, jichž použití lze k uspokojení vymáhajícího věřitele, aniž by tím ohroženy byly zájmy státní. Výrok o tom, zda a pokud tomu jest tak, nenáleží přirozeně soudu, nýbrž příslušným úřadům správním. Dle zařízení státního hospodaření bude výrok úřadu správního zpravidla záležitosti v tom, že příslušný úřad výplatu u pokladny poukáže nebo hledě k dočasné nepostačitelnosti státních pohotovostí poukaz odepře. Ježto však nezáleží ani zde na formě, nýbrž na věci, postačí zajisté, pakliže příslušný úřad dá i jinakým způsobem nepochybně na jevo, že má pro svůj obor postačitelne pohotovosti, z nichž i soukromoprávní závazky lze uspokojiti. Tak stalo se skutečně i v tomto případě, ježto ministerstvo Nár. Obrany vyrozumělo vymáhajícího věřitele o tom, že již poukázalo technický odbor, by celý vymáhaný peníz zaplatil. Tím příslušný úřad jasně vyslovil, že pohotovosti vojenské správy lze bez újmy veřejných zájmů použiti k uspokojení vymáhajícího věřitele. Opak toho nebyl dlužníkem vůbec tvrzen, naopak dlužník i napotomním svým chováním dal na jevo, že upotřebitelné pohotovosti vskutku má.

Čís. 569.

Pro zcela krátkodobé prodlení v placení nájemného nelze použití ustanovení smlouvy, dle níž nájemní poměr se zrušuje, nebude-li nájemné placeno včas.

(Rozh. ze dne 30. června 1920, Rv I 243/20.)